

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002013

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 29-05-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бондаренко Артем Вікторович

2. Artem V. Bondarenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0006-1026-5207

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 24-05-2025

Спеціальність за освітою: Початкове навчання

Місце роботи здобувача: Миколаївський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №3
Миколаївської міської ради Краматорського району Донецької області

Код за ЄДРПОУ: 33453842

Місцезнаходження: вул.Миру, буд.8, с. Миколаївка, Бахмутський р-н., 84182, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8277

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Донбаський державний педагогічний університет"

Код за ЄДРПОУ: 38177113

Місцезнаходження: Вул. Генерала Батюка, будинок 19, Слов'янськ, Краматорський р-н., 84116, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Донбаський державний педагогічний університет"

Код за ЄДРПОУ: 38177113

Місцезнаходження: Вул. Генерала Батюка, будинок 19, Слов'янськ, Краматорський р-н., 84116, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.25

Тема дисертації:

1. Формування медіаінформаційної грамотності учнів старшої школи засобами кіномистецтва в умовах формальної та неформальної освіти
2. The formation of media and information literacy in high school students through cinematographic arts in the context of formal and non-formal education

Реферат:

1. У дисертації на основі ґрунтовного аналізу вітчизняного й зарубіжного досвіду в галузі медіаінформаційної грамотності та медіаосвіти, врахування принципів системного, культурологічного, аксіологічного, праксеологічного, компетентнісного, інформаційного підходів, загальних історико-теоретичних аспектів розвитку вітчизняного кіномистецтва та вивчення його можливостей у формуванні медіаінформаційної грамотності учнів старшої школи, здійснено теоретичне обґрунтування й експериментальну перевірку моделі формування медіаінформаційної грамотності учнів старшої школи засобами кіномистецтва в умовах формальної та неформальної освіти. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що: уперше теоретично обґрунтовано модель формування медіаінформаційної грамотності учнів старшої школи засобами

кіномистецтва в умовах формальної та неформальної освіти та педагогічні умови її реалізації (мотивація учнів старшої школи до набуття медіазнань та медіанавичок засобами кіномистецтва; надання знань в сфері медіаінформаційної грамотності, опанування засобів виразності кіномистецтва, розвиток критичного мислення та навичок декодування аудіовізуального контенту; розвиток медіаторчості старшокласників, створення кіно- та відеоконтенту); до вітчизняного наукового обігу введено поняття «медіаінформаційна грамотність учнів старшої школи» як комплекс навичок пошуку, розуміння, критичного аналізу, оцінки та використання медіаконтенту, креативних навичок створення власних медіазасобів, інтерактивних навичок комунікації через медіа у всіх доступних форматах, навичок безпеки для захисту особистого медіапростору, що сприятиме успішній реалізації в навчанні, особистому житті, майбутній професійній та громадській діяльності; уточнено теоретичні дефініції «медіаінформаційна грамотність», «медіаосвіта», «медіакультура», «медіакомпетентність», «інформаційна війна» тощо; удосконалено форми і методи формування медіаінформаційної грамотності учнів старшої школи засобами кіномистецтва в умовах формальної та неформальної освіти; конкретизовано компонентну структуру медіаінформаційної грамотності учнів старшої школи в єдності мотиваційного, когнітивного, технічного, креативного, рефлексивного складників, а також критерії, показники і рівні сформованості вказаного педагогічного явища. Практичне значення дослідження визначено вдосконаленням змісту медіаосвітньої підготовки учнів старшої школи, передусім реалізацією педагогічних умов формування їхньої медіаінформаційної грамотності засобами кіномистецтва; впровадженням змістових модулів з теорії і практики кіномистецтва й кіновиробництва до освітніх компонентів «Інформатика» та «Медіакультура» для учнів 10 класу; досвідом організації ініціативної групи (кіногуртка) «MEDI@NNA»; розробленням програм тренінгів «Дивитися українське – це модно», «Знімаємо кіно: практичні навички». На підставі вивчення нормативно-правового забезпечення розвитку медіаінформаційної грамотності в Україні та Європі, зокрема декларацій UNESCO з медіаінформаційної грамотності, рамкових документів Європейського Союзу щодо протидії дезінформації в європейському інформаційному просторі, Концепції впровадження медіаосвіти в Україні, Закону України «Про медіа». Аналіз сучасного стану розвитку медіаінформаційної грамотності та медіаосвіти в Україні засвідчив багатовекторність цих процесів: діяльність вітчизняних громадських організацій за підтримки міжнародної спільноти; цифрове навчання навичкам медіаінформаційної грамотності; реалізація всеукраїнських проєктів та програм з підвищення медіа- та інформаційної грамотності українців; популяризація онлайн- та настільних ігор; створення цілісної системи медіаосвіти молоді, розроблення навчально-методичного забезпечення медіаосвітнього процесу; реалізація міжнародних грантових програм та проєктів відповідної тематики; наукове усвідомлення медіаосвітнього процесу та питань розвитку медіаінформаційної грамотності. Ключове поняття дослідження - медіаінформаційна грамотність учнів старшої школи - було визначене з урахуванням сучасних методологічних підходів, теорій медіаосвіти, наявних наукових розвідок, а також психолого-педагогічних особливостей старшого шкільного віку як комплекс навичок пошуку, розуміння, критичного аналізу, оцінки та використання медіаконтенту, креативних навичок створення власних медіазасобів, інтерактивних навичок комунікації через медіа у всіх доступних форматах, навичок безпеки для захисту особистого медіапростору, що сприятиме успішній реалізації в навчанні, особистому житті, майбутній професійній та громадській діяльності. У структурі поняття виокремлено п'ять компонентів: мотиваційний, когнітивний, технічний, креативний, рефлексивний.

2. In the dissertation, based on a thorough analysis of domestic and foreign experience in the field of media information literacy and media education, taking into account the principles of systemic, cultural, axiological, praxeological, competency-based, and informational approaches, as well as general historical theoretical aspects of the development of domestic cinematography and the study of its potential in shaping media information literacy among senior school students, the theoretical justification and experimental verification of a model for forming media information literacy among senior school students through cinematography in the context of formal and informal education were carried out. The scientific novelty of the research lies in the fact that: for the first time, a theoretical model for forming media information literacy among senior school students through cinematography in the context of formal and informal education and the pedagogical conditions for its

implementation have been substantiated (motivation of senior school students to acquire media knowledge and media skills through cinematography; providing knowledge in the field of media information literacy, mastering cinematic expression tools, developing critical thinking and skills in decoding audiovisual content; developing media creativity among high school students, creating film and video content); the concept of «media information literacy of senior school students» has been introduced into the domestic scientific circulation as a set of skills for searching, understanding, critically analyzing, evaluating, and using media content, creative skills for creating their own media products, interactive communication skills through media in all available formats, skills for ensuring the safety of personal media space, which will contribute to the successful realization of students in their studies, personal lives, future professional and public activities; theoretical definitions of «media information literacy», «media education», «media culture», «media competence», «information warfare», etc., have been clarified; forms and methods of forming media information literacy among senior school students through cinematography in formal and informal education have been improved; the component structure of media information literacy among senior school students has been specified in the unity of motivational, cognitive, technical, creative, and reflective components, as well as the criteria, indicators, and levels of formation of this pedagogical phenomenon. The practical significance of the research is determined by the improvement of the content of media education for senior school students, primarily through the implementation of pedagogical conditions for the formation of their media information literacy through cinematography; the introduction of content modules on the theory and practice of cinematography and filmmaking into educational components of «Informatics» and «Media Culture» for 10th-grade students; the experience of organizing an initiative group (film club) «MEDI@NNA»; the development of training programs «Watch Ukrainian – It's Trendy» and «Filmmaking: Practical Skills». Based on the study of regulatory and legal frameworks for the development of media information literacy in Ukraine and Europe, including UNESCO declarations on media information literacy, European Union framework documents on countering disinformation in the European information space, the Concept of Implementing Media Education in Ukraine, the Law of Ukraine «On Media». The analysis of the current state of the development of media information literacy and media education in Ukraine has shown the multi-vector nature of these processes: the activity of domestic public organizations with the support of the international community; digital learning of media information literacy skills; the implementation of national projects and programs for increasing media and information literacy among Ukrainians; the popularization of online and board games; the creation of a cohesive system of media education for youth, the development of educational and methodological support for media education processes; the implementation of international grant programs and projects on relevant topics; scientific awareness of media education processes and issues of media information literacy development. The key concept of the research, media information literacy of senior school students, was defined based on contemporary methodological approaches, media education theories, existing scientific studies, as well as the psychological and pedagogical features of senior school age, as a set of skills for searching, understanding, critically analyzing, evaluating, and using media content, creative skills for creating their own media products, interactive communication skills through media in all available formats, and safety skills for protecting personal media space.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Бондаренко А. Використання медіаосвітніх технологій під час формування медіаінформаційної грамотності учнів початкової школи. Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти. Вип.20. Слов'янськ, 2023. С. 94-103.
- Бондаренко А. Нормативно-правове забезпечення та практичний досвід розвитку медіаосвіти та медіаінформаційної грамотності у вітчизняному освітньому просторі. Засоби навчальної та науково-дослідної роботи, 2024. Вип. 63. С. 20-39.
- Бондаренко А. Сучасне кіномистецтво України та його вплив на формування медіаінформаційної грамотності молоді. Перспективи та інновації науки, 2025. № 1(47). С. 269-280.
- Бондаренко А.В. Інтеграція медіаграмотності в освітній процес початкової школи. Пошуки і знахідки: матеріали наукової конференції ДДПУ (травень 2018) / [За заг. ред. Т.А.Євтухової]. Слов'янськ, 2018. Вип.18.С. 3-7.
- Бондаренко А., Євтухова Т. Учнівська кіногрупа «MEDI@NNA» як шлях упровадження медіакультури в освітній простір ЗОШ. Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи : матеріали Шостої міжнародної науково-методичної конференції. Київ : Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2018. С. 196-199.
- Бондаренко А. В., Бондаренко Т. М. Організація практичної роботи в межах вивчення курсу «Основи медіаграмотності». Пошуки і знахідки: матеріали наукової конференції ДДПУ (травень 2019) / [За заг. ред. Т.А.Євтухової]. Слов'янськ, 2019. Вип.19. С. 8-15.
- Бондаренко А.В., Бондаренко Т.М. Workshop «Маніпулятивні можливості мас-медіа та реклами» як засіб формування медіаграмотності старшокласників. Сучасний простір медіаграмотності та перспективи його розвитку : матеріали Сьомої міжнародної науково-методичної конференції. Київ : Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2019. С. 376-380.
- Бондаренко А.В., Бондаренко Т.М. Дистанційне навчання: виклики та можливості. Пошуки і знахідки: матеріали наукової конференції ДДПУ (травень 2020) / [За заг. ред. Т.А.Євтухової]. Слов'янськ, 2020. Вип.20. С. 13-17.
- Бондаренко А.В. Реалізація діяльнісного підходу в межах викладання інформатики в НУШ. Пошуки і знахідки: матеріали наукової конференції ДДПУ (травень 2021) / [За заг. ред. Т.А.Євтухової]. Слов'янськ, 2021. Вип.21. С. 15-19
- Бондаренко А.В. Актуальні питання формування медіаграмотності учнів початкової школи. Професіоналізм педагога в умовах освітніх інновацій : матеріали V Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Слов'янськ, 06-07 грудня 2022 року / відповід. ред. О. Хващевська. Слов'янськ : Видавництво «Папірус», 2022. С. 112-113.
- Бондаренко А.В. Інноваційна діяльність учителя в процесі формування медіаінформаційної грамотності молодших школярів. Професіоналізм педагога в умовах європейських цифрових інновацій: матеріали Міжнародної онлайн-конференції, м. Слов'янськ, м. Дніпро 16-17 травня 2023 року / відповід. ред. О. Хващевська. Слов'янськ, 2023. С. 34-37.
- Бондаренко А.В. Використання web-квестів у процесі формування медіаінформаційної грамотності учнів НУШ. Перспективні напрями сучасної науки та освіти : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Слов'янськ, 21-22 травня 2024 року / відп. ред. О. Хващевська. Слов'янськ, 2024. С. 26-28.
- Бондаренко А. Кіномистецтво як засіб формування медіаінформаційної грамотності учнів старшої школи. Час мистецької освіти. Мистецька освіта: наукові дискусії : збірник статей і тез доповідей учасників XV Всеукраїнської науково-практичної конференції (25 жовтня 2024, м. Харків) / заг.ред. А. В. Соколової. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2024. С. 280-282.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0114U001251

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Євтухова Тетяна Анатоліївна

2. Tetiana YEVTUKHOVA

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Донбаський державний педагогічний університет"

Код за ЄДРПОУ: 38177113

Місцезнаходження: Вул. Генерала Батюка, будинок 19, Слов'янськ, Краматорський р-н., 84116, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Прошкін Володимир Вадимович

2. Volodymyr V. Proshkin

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9785-0612

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 45307965

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бадер Світлана Олександрівна
2. Svetlana O. Bader

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-9225-423X**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Державний заклад "Луганський національний університет імені Тараса Шевченка"**Код за ЄДРПОУ:** 02125131**Місцезнаходження:** вул. Генерала Ляскіна, 2, Лубни, Лубенський р-н., 37500, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Сипченко Ольга Миколаївна
2. Olga M. Sypchenko

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Державний вищий навчальний заклад "Донбаський державний педагогічний університет"**Код за ЄДРПОУ:** 38177113**Місцезнаходження:** Вул. Генерала Батюка, будинок 19, Слов'янськ, Краматорський р-н., 84116, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Ішутіна Олена Євгенівна
2. Olena Y. Ishutina

Кваліфікація: к. пед. н., д.пед.н., доц., 13.00.04, 13.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Державний вищий навчальний заклад "Донбаський державний педагогічний університет"

Код за ЄДРПОУ: 38177113

Місцезнаходження: Вул. Генерала Батюка, будинок 19, Слов'янськ, Краматорський р-н., 84116, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Бескорса Олена Сергіївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Бескорса Олена Сергіївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Курінна С.М.

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна